

NECESITATEA ABORDĂRII ADAPTĂRII PROFESIONALE A ABSOLVENȚILOR INSTITUȚIILOR DE ÎNVĂȚĂMÎNT SUPERIOR

Carolina TCACI, *Universitatea de Stat „Alecru Russo” din Bălți, Republica Moldova*

Rezumat: În condițiile actuale problemele adaptării profesionale ale absolvenților instituțiilor de învățămînt superior sînt condiționate de complexitatea condițiilor și cerințelor mediului economic, social, politic, cultural etc. Adaptarea tinerilor specialiști la cerințele crescînde ale mediului are o structură dificilă și necesită simbioza aspectelor de producție, social-organizațional, social-psihologic, psihofiziologic, material și social-economic ale acestui concept.

Actualitatea cercetării problemelor adaptării profesionale este condiționată și de specificul cererii la servicii pe piața instituțiilor de învățămînt superior. Actualmente, alegerea specialității este influențată direct de statutul social pe care îl va oferi aceasta și nu de preferințele (predispunerea, talentul sau capacitățile) personale.

Cuvinte-cheie: *adaptare, identificare profesională, socializare profesională, resurse de adaptare, metode de adaptare, strategie de adaptare, stabilitatea adaptării.*

Abstract: Problems of professional adaptation of graduates of higher educational institutions are caused by the complex conditions and demands of the economic, political, social and cultural environment. Adaptation of young experts to the growing requirements of the environment has a difficult structure and needs an industrial, socially-organizational, socially-psychological, psychophysiological, material and social and economic symbiosis of the given concept.

The urgency of researching the problem of professional adaptation is caused also by specificity of demand for services in the market of higher educational institutions. Nowadays, the choice of the speciality is directly influenced by the social status it may offer, rather than the personal preferences (inclination, talent, capacities).

Keywords: *adaptation, professional identification, professional socialization, resources of adaptation, methods of adaptation, strategy of adaptation, stability of adaptation.*

În condițiile actuale problemele adaptării profesionale ale absolvenților instituțiilor de învățămînt superior sînt condiționate de complexitatea condițiilor și cerințelor mediului economic, social, politic, cultural etc. Adaptarea tinerilor specialiști la cerințele crescînde ale mediului are o structură dificilă și necesită simbioza aspectelor de producție, social-organizațional, social-psihologic, psihofiziologic, material și social-economic ale acestui concept [Bîrcă 2006: 79].

Actualitatea cercetării problemelor adaptării profesionale este condiționată și de specificul cererii la servicii pe piața instituțiilor de învățămînt superior. Actualmente, alegerea specialității este influențată direct de statutul social pe care îl va oferi aceasta și nu de preferințele (predispunerea, talentul sau capacitățile) personale.

Noțiunea de adaptare este aplicată în management relativ recent, în biologie avînd semnificația de acomodare a omului la mediul extern. Adaptarea profesională este conceptualizată ca și conformare a angajatului la condițiile și conținutul specific al muncii, ca un proces de formare a abilităților profesionale, de adoptare a deciziilor în întreprinderea concretă, precum și cerințelor pieții muncii în întregime etc.

Conceptul de adaptare profesională este caracterizat de cîteva noțiuni, considerate de practicieni sinonime care, însă, se deosebesc:

- identitatea profesională a absolventului instituției superioare de învățămînt;
- socializarea profesională a absolventului instituției superioare de învățămînt; ▪ adaptarea profesională a absolventului instituției superioare de învățămînt.

Identitatea profesională a absolventului instituției superioare de învățămînt ține de autoconceperea viitorului specialist, de formarea viziunii asupra spectrului de creștere profesională, de conștientizarea nivelului de pregătire și raportarea acestuia la cerințele pieței de muncă, precum și necesității perfecționării continue.

Socializarea profesională a absolventului instituției superioare de învățământ este un proces de transmitere a experienței acumulate și reproducție a resurselor de muncă prin activitatea de muncă, de pregătire profesională și de studiere a profesiei.

Adaptarea profesională a absolventului instituției superioare de învățământ constituie procesul de conformare la noile condiții de muncă, de obținere a deprinderilor profesionale care permit specialistului să răspundă cerințelor pieței muncii.

Adaptarea profesională ca și concept teoretico-practic poate fi cercetată în baza a două aspecte logico-consecutive:

- adaptarea profesională ca proces;
- adaptarea profesională ca finalitate (rezultat).

Aspectul procesual al adaptării profesionale constă în acumularea cantitativă a elementelor adaptării, combinarea cărora va asigura adaptarea profesională pozitivă și operativă a angajatului. Aspectul adaptării profesionale ca finalitate (rezultat) este urmarea derulării pozitive a procesului de adaptare și se reflectă în găsirea de către absolvent a locului vacant, care ar corespunde nivelului de pregătire, studiilor, specializării, conținutului și condițiilor muncii, venitului scontat [Postolachi 2005: 48]

Natalia Terzi în teza sa de doctor sintetizează două perioade mari ale procesului de adaptare: perioada de pregătire și perioada de adaptare nemijlocită [Terzi 2009: 71]. În decursul perioadei de pregătire are loc dezvoltarea psihofiziologică a personalității, studentul conștientizează scopurile, intențiile, valorile și orientarea sa. Această perioadă coincide cu perioada de studii în instituția de învățământ. Perioada de adaptare nemijlocită începe odată cu angajarea în câmpul muncii și se bazează pe următoarele componente:

1. Resursele de adaptare, ce condiționează adaptabilitatea și sînt constituite din totalitatea resurselor ce le posedă absolventul (valorile, potențialul, capacitățile, caracteristicile psihologice, arsenalul de cunoștințe, capacitatea de a le structura etc.);

2. Procedeele și metodele de adaptare sînt acțiunile, căile, tehnicile utilizate de absolvent pentru a valorifica resursele de adaptare.

3. Strategia de adaptare se bazează pe obiectivele adaptării și pe scopurile profesionale ale absolventului.

4. Gradul și viteza de adaptare a absolventului caracterizează nivelul de însușire a profesiei, nivelul de calificare, creativitate, precum și intensitatea și durata în care se produce adaptarea.

5. Stabilitatea adaptării constă în persistența în timp a acesteia, în direcționarea adaptării, în susținerea adaptării la nivel înalt.

În concluzie, subliniem importanța perioadei de pregătire a procesului de adaptare profesională a viitorilor absolvenți. Anume în decursul acesteia pot interveni „formatorii” – instituțiile de învățământ superior – prin intermediul următoarelor activități:

- instruirea în cadrul seminarelor, lecțiilor practice;
- instruirea prin lucrul de sine stătător;
- elaborarea proiectelor de curs;
- elaborarea tezelor de licență;
- promovarea practicilor (de inițiere, de producție, de licență);
- activități extracurriculare (activitatea în cadrul cercurilor studențești, participarea la olimpiade, la conferințe studențești, la dezbateri etc.).

Considerăm că cel mai important lucru este să-l învățăm pe viitorul absolvent să învețe. „Lădița cu instrumente” cu care va pleca acesta din instituția de învățământ superior vor fi competențele și capacitățile profesională și psihologică de a se adapta.

Bibliografie:

1. Bîrcă, A., *Managementul resurselor umane*, Chișinău, ASEM, 2006.
2. Postolachi, V., *Problemele încadrării tineretului pe piața muncii: realități și perspective*, Chișinău, Departamentul Editorial-Poligrafic al ASEM, *Economica* nr. 3 (51), 2005.
3. Терзи, Н., *Профессиональная адаптация выпускников вузов в современных условиях*, în Автореферат на соискание ученой степени кандидата экономических наук, специальность 08.00.05 – Экономика и управление народным хозяйством (экономика труда), Москва, 2009.